

Ajuntament de Girona

Museu d'Història de la Ciutat

PROJECTE EDUCATIU

Guia de continguts

SALA 9

LA GUERRA DEL FRANCÈS (1808-1814)

SALA 9

LA GUERRA DEL FRANCÈS (1808-1814)

CONCEPTES BÀSICS:

- Les tropes franceses de **Napoleó** van arribar a casa nostra, amb l'excusa d'anar fins a Portugal per conquerir-lo.
- **Esclata la guerra popular.** Girona va viure dos grans setges, al 1808 i al 1809.
- Es crea un **nou govern patriòtic** que arrenca el poder a les antigues classes governants.
- Revolució política que va fracturar l' **Antic Règim**, sense arribar a destruir-lo, on s'anuncia el principi de sobirania popular i es proclama l'accés del poble (masculí) a l'escena política.
- **Fi de la guerra, retorn de Ferran VII i de l'absolutisme.**

ELEMENTS MUSEOGRÀFICS REFERENCIALS:

1. **Indumentària militar:** Uniforme de la Cruzada Gerundense. MHCG 01748.
2. **Diverses bombes i bales** utilitzades durant el conflicte: Bales de canó. MHCG 03669.
3. **Llit de campanya.** MHCG 02670.
4. **Figures en miniatura** dels defensors de Girona realitzades per Joaquim Pla Dalmau. Plom. MHCG 06265.
5. **Sepulcre provisional d'Alvarez de Castro.** 1810. Fusta policromada i metall. MHCG 02668.

A finals del segle XVIII, a la ciutat hi havia uns 8.000 habitants. El creixement moderat estava fonamentat en el creixement vegetatiu per l'absència de guerres i epidèmies rellevants. El 1793 va ser l'inici de la **Guerra Gran**, una guerra contra la república francesa, que va significar un període de complicacions i dificultats. Girona, per la seva situació estratègica, va ser una zona neuràlgica de la guerra i com a quarter general de tropes, va tenir un paper central en el subministrament de queviures, en l'allistament de soldats, com a centre hospitalari, etc. Les monarquies europees que havien impulsat la guerra contra la França revolucionària van decidir signar la Pau de Basilea, el 1795. Després d'aquest conflicte, es va obrir una etapa de duresa per la ciutat: estancament del comerç, descens de la població i de les exportacions de manufactures... Així, abans de la Guerra del Francès (1808-1815), Girona tenia una economia artesanal, bàsicament tèxtil, en davallada, grans diferències socials i la major part de les fonts de riquesa en mans de la noblesa i l'Església. Amb aquest context econòmic i social van arribar les tropes franceses, el **10 de febrer del 1808**, que sota el pretext d'anar fins a Portugal, es van instal·lar per tot el país. Els generals francesos que van arribar a Girona van considerar les defenses i fortificacions com a irrellevants i ineficaces i van seguir cap a Barcelona. Però la progressiva ocupació de Catalunya per part dels francesos va despertar la consciència de defensa dels catalans i va provocar la mobilització general contra l'invasor. A Girona, sota la influència, sobretot, del clergat i els sectors més populars, es va crear una junta de defensa. Després d'un primer intent fallit al mes de juny, els francesos van tornar a la ciutat comandats pel general Duhesme al mes de juliol, amb un exèrcit d'onze mil homes i van dur a terme el primer setge a la ciutat. La gran resistència dels gironins, reforçats per dos mil cinc-cents soldats enviats per la Junta Superior de Catalunya, van decidir a Duhesme a aixecar el setge i deixar-ho per més endavant. El temps que els francesos van trigar a tornar, es va aprofitar per augmentar el nombre de soldats, reforçar les defenses i preparar-se per la batalla sota les ordres del governador **Mariano Àlvarez de Castro**. Els francesos van iniciar el segon i darrer setge al maig del 1809. Aquest va durar set mesos, fins la capitulació del 10 de desembre. Enrere va quedar una ciutat gairebé completament arrasada i amb la mort de la meitat de la població, ja que la ciutat va resistir fins a l'últim moment, fins a l'últim sospir. Davant aquesta destrucció, els francesos van buscar el recolzament dels gironins més influents per poder organitzar un govern municipal i solucionar l'estat urbanístic i sanitari de la ciutat. A més, sota la influència de l'afrancesat Tomàs Puig, van intentar guanyar-se l'estima dels catalans amb mesures de gràcia i favors, com l'oficialitat del català a l'administració i a la premsa i a través de discursos complaents i en pro dels catalans. Per resoldre els problemes econòmics, els francesos van engegar tot un seguit de mesures fiscals, basades en càlculs més justos, on la distribució dels impostos tenia en compte el volum de béns. Així, durant els governs dels Mariscals Augereau i Macdonald es van posar les bases d'una administració seria i eficient, enmig d'un progressiu afrancesament de la vida de la ciutat, sota la voluntat d'integrar Catalunya a l'imperi napoleònic. Va aparèixer una nova divisió administrativa. Girona va

passar a ser la **capital del Departament del Ter**. Un dels quatre departaments en què era dividit el Principat. Aquests departaments es dividien en districtes, cantons, subprefectures o partits. També es va aplicar un nou sistema legislatiu, amb la introducció del Codi Civil napoleònic, un nou cos de policia, diferents reformes per urbanitzar i embellir la ciutat, un impuls en mesures de sanitat i higiene, un pacte amb l'església autòctona, una premsa de qualitat i una major importància al teatre, com a manifestació cultural, de caire popular. Però la presència francesa va presentar també diversos elements negatius, com els abusos militars en les requises i allotjaments o la desconsideració envers els governants civils. La població va sentir la dominació francesa com el que era, una imposició militar d'un altre país. Les conseqüències de la guerra van provocar un fort impacte en la demografia i l'economia gironina, que es van allargar durant el segle XIX. El 1815 a la ciutat hi havia uns 4.500 habitants. No quedava cap fàbrica, el comerç estava en crisi i la ciutat no va començar a recuperar-se fins la Desamortització del ministre Mendizábal el 1835, que va permetre l'aparició de les primeres indústries rellevants i de les places més importants de Girona. De la resistència de la ciutat durant els setges n'ha sortit un dels mites més difosos, el de la **Girona immortal**. El cert és que arran d'aquests setges, la ciutat no acabarà de sortir del pou en tot el segle XIX.